

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118-0-KŽ-09-000 198
Banja Luka, 23.03.2010. godine

U IME REPUBLIKE SRPSKE!

Vrhovni sud Republike Srpske, u Posebnom vijeću za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala sastavljenom od sudija mr Veljka Kanovića, kao predsjednika vijeća, te Redžiba Begića i Slobodana Milašinovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Sonje Matić, u krivičnom predmetu protiv optuženih G. Š. i M. K., zbog produženog krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. u vezi sa stavom 3. i članom 23. Krivičnog zakonika Republike Srpske, te optuženih M. Š., Z. D., V. T., S. G., S. M. i J. M., zbog produženog krivičnog djela nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske i optuženog D. I., zbog krivičnog djela nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske, odlučujući o žalbi specijalnih tužilaca Okružnog tužilaštva Banja Luka, Posebnog tužilaštva za suzbijanje organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala – Specijalnog tužilaštva Banja Luka, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjoj Luci – Posebno odjeljenja za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala broj 011-0-K-08-000 010-p od 26.06.2009. godine, nakon održane javne sjednice vijeća, u prisustvu specijalnih tužilaca Slavka Savića i Slobodana Čelića, optuženih G. Š., M. K., M. Š., Z. D., V. T., S. G., S. M., J. M. i D. I., branioca optuženih G. Š. i M. Š., advokata dr M. M. iz B. L., branioca optuženog M. K., advokata N. P. iz B. L., branilaca optužene Z. D., advokata V. R. i M. B. iz B. L., branioca optuženih V. T. i S. G., advokata M. P. iz B. L. i branilaca optuženih S. M., J. M. i D. I., advokata J. I. i J. J. iz B. L., dana 23.03.2010. godine, donio je

P R E S U D U

Žalba specijalnih tužilaca Okružnog tužilaštva Banja Luka, Posebnog tužilaštva za suzbijanje organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala – Specijalnog tužilaštva Banja Luka odbija se kao neosnovana i potvrđuje presuda Okružnog suda u Banjoj Luci – Posebno odjeljenja za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala broj 011-0-K-08-000 010-p od 26.06.2009. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom Okružnog suda u Banjoj Luci – Posebnog odjeljenja za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala broj 011-0-K-08-000 010-p od 26.06.2009. godine, na osnovu člana 290. tačka v) Zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu: ZKP) optuženi G. Š. i M. K. oslobođeni su od optužbe zbog produženog krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana

337. stav 4. u vezi sa stavom 3. i članom 23. Krivičnog zakonika Republike Srpske (u daljem tekstu: KZRS), optužene Z. D., V. T., S. G., M. Š., S. M. i J. M., oslobođene su od optužbe zbog produženih krivičnih djela nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZRS i optuženi D. I. oslobođen je od optužbe zbog krivičnog djela nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZRS. Na osnovu člana 100. ZKP odlučeno je da troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.

Protiv navedene presude blagovremeno su izjavili žalbu specijalni tužioci Okružnog tužilaštva Banja Luka, Posebnog tužilaštva za suzbijanje organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala – Specijalnog tužilaštva Banja Luka, Slobodan Ćelić i Slavko Savić, i to zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa prijedlogom da se uvažavanjem žalbe pobijana presuda preinači i donese osuđujuća presuda, ili da se pobijana presuda ukine i nakon održanog pretresa optuženi oglaše krivim za krivična djela iz optužnice i da ih se osudi po zakonu.

U odgovoru na žalbu branilac optuženih G. Š. i M. Š. advokat dr M. M. iz B. L. predložio je da se žalba odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

Branilac optuženog M. K., advokat N. P. iz B. L. u odgovoru na žalbu je predložio da se ista odbije kao neosnovana.

Branilac optuženih V. T. i S. G., advokat M. P. iz B. L. u odgovoru na žalbu predložio je da se ista odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

Branici optužene Z. D., advokati V. R. i M. B. iz B. L. predložili su da se žalba odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

Branici optuženih J. M., S. M. i D. I., advokati J. J. i J. I. iz Zajedničke advokatske kancelarije u B. L. u odgovoru na žalbu predložili su da se žalba odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

U sjednici Posebnog vijeća Vrhovnog suda Republike Srpske za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala održanoj u skladu sa odredbama člana 318. Zakona o krivičnom postupku – Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 100/09 - u daljem tekstu: ZKP – Prečišćeni tekst), specijalni tužilac Slavko Savić je izložio žalbu i pri tome ostao kod svih razloga i prijedloga iz žalbe.

Branici optuženih, a što su podržali i svi optuženi, su kroz izlaganje odgovora na žalbu u cjelosti ostali kod datih odgovora na žalbu, te prijedloga da se žalba specijalnih tužilaca odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

Nakon što je u skladu sa odredbom člana 320. ZKP – Prečišćeni tekst) ispitao pobijanu presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Neosnovano se žalbom prvostepena presuda pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 1. tačka j), kao i stava 2. ZKP (sada odgovara članu 311. stava 1. tačka j) i stava 2. ZKP – Prečišćeni tekst), tvrdnjama da

je presuda nerazumljiva, protivrječna sama sebi i da uopšte ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, te da je prvostepeni sud u toku glavnog pretresa nepravilno primjenjivao odredbe ovog zakona i da je to moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje odluke.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka j) ZKP – Prečišćeni tekst (ranije člana 303. stav 1. tačka j) ZKP) postoji u slučaju kada je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. O ovoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka može se govoriti onda kada prvostepena presuda kao formalni pravni akt sadrži određene nedostatke u izreci ili obrazloženju, a koji su po svojoj prirodi takvi da onemogućavaju ispitivanje njene zakonitosti i pravilnosti.

Analizom žalbenih prigovora po ovom žalbenom osnovu prvenstveno se uočava da žalba nije određeno ukazala u kojem dijelu je pobijana presuda nerazumljiva, jer se samo u slučaju nerazumljivosti izreke presude može govoriti o postojanju bitne povrede odredaba krivičnog postupka. Takođe se uočava da žalba nije konkretizovala u čemu nalazi izostanak razloga pobijane presude, a niti o kojim odlučnim činjenicama u presudi nisu dati razlozi. S tim u vezi ovaj sud napominje da se o izostanku razloga u presudi, kao i razloga o odlučnim činjenicama može govoriti samo onda kada pismeno izrađena presuda ne zadovoljava zahtjevima propisanim odredbom člana 304. stav 6. i 7. ZKP – Prečišćeni tekst, kada se radi o presudi kojom se optuženi oglašava krivim, a kada je riječ kojom se optuženi oslobađa od optužbe, kakva je i pobijana presuda, obavezan sadržaj takve presude propisan je odredbama člana 304. stav 6., 7. i 9. ZKP – Prečišćeni tekst. U suštini, riječ je o situaciji kada nedostaje bilo kakvo obrazloženje odluka sadržanih u izreci presude, te potpunog izostanka obrazloženja u vezi sa odlučnim činjenicama. U situaciji, pak, kada takvi razlozi postoje, ali se žalbom osporava njihova validnost, ne može se raditi o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka, ali su takvi prigovori od značaja za pobijanje presude po drugom žalbenom osnovu i to žalbenom osnovu pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

U žalbi se ističe da je obrazloženje pobijane presude nerazumljivo i protivrječno iz razloga što se izrekom pobijane presude optuženi oslobađaju od optužbe na osnovu člana 290. tačka v) ZKP, (sada člana 298. tačka v) ZKP – Prečišćeni tekst), jer da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi učinili krivična djela za koja se terete, dok se istovremeno na strani 37. alineja 9. pobijane presude navodi da je pretresno vijeće odbilo prijedlog odbrane za provođenje određenih dokaza nalazeći ih nepotrebnim obzirom na sve izvedene dokaze i nalazeći da je činjenično stanje koje je predmet optužbe dovoljno rasvijetljeno, pa da se na temelju već izvedenih dokaza može donijeti odluka. Pored toga što ovaj sud, suprotno tvrdnji iz žalbe, u ovome ne nalazi bilo kakvu protivrječnost u razlozima presude, a posebno što se u tome ne može izražavati nerazumljivost presude, ostaje nejasno u čemu žalba nalazi da je odluka o odbijanju dokaznih prijedloga odbrane od bilo kakvog uticaja na odluku o dokazanosti predmeta optužbe.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP – Prečišćeni tekst (ranije člana 303. stav 2. ZKP) postoji u slučajevima kada sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom

donošenja presude nije primjenio ili je nepravilno primjenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude. Za postojanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka u ovom obliku u žalbi je potrebno ukazati ne samo na radnje i propuste u kojima se ogleda neprimjenjivanje ili nepravilno primjenjivanje neke od odredaba procesnog zakona, već i na to u kom smislu i zbog čega je to bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

S tim u vezi u žalbi je ukazano da je predsjednik prvostepenog vijeća koje je donijelo pobijanu presudu već na statusnoj konferenciji, kao i tokom glavnog pretresa ispoljavao određenu pristrasnost prema optuženima i njihovim braniocima, da je na taj način doveo u pitanje objektivnost u suđenju i da su zbog toga tužioci tražili njegovo izuzeće, pa da razlozi zbog kojih je traženo izuzeće ujedno predstavljaju i bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 2. ZKP. Pored toga, ukazuje se i da je predsjednik vijeća na statusnoj konferenciji povrijedio odredbe člana 260. ZKP (sada člana 268. ZKP – Prečišćeni tekst), a tokom glavnog pretresa odredbe člana 248. stav 1. ZKP (sada člana 256. stav 1. ZKP – Prečišćeni tekst), člana 269. stav 1. i 2. ZKP (sada člana 277. stav 1. i 2. ZKP – Prečišćeni tekst), člana 275. ZKP (sada člana 283. ZKP – Prečišćeni tekst), člana 246. stav 2. i 3. ZKP (sada člana 254. stav 2. i 3. ZKP – Prečišćeni tekst), člana 39. ZKP, člana 248. stav 3. ZKP (sada člana 256. stav 3. ZKP – Prečišćeni tekst). Osim paušalne tvrdnje da je ovakvo postupanje predsjednika vijeća moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude, žalba nije konkretizovala zbog čega smatra da je ovakvo postupanje predsjednika vijeća moglo biti od utjecaja na pravilno i zakonito donošenje presude, pa se kod ovakvog sadržaja žalbe tvrdnja o počinjenoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 2. ZKP samim tim smatra neosnovanom. Ovo posebno kada se ima u vidu da se žalbom ukazuje na propuste predsjednika vijeća zbog kojih je traženo njegovo izuzeće, a koji zahtjev je odbijen kao neosnovan rješenjem opšte sjednice Okružnog suda u Banja Luci od 26.01.2009. godine, te da je pobijanu presudu donijelo tročlano vijeće prvostepenog suda.

Iz navedenih razloga proizilazi da se žalbom prvostepena presuda neosnovano pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka.

Neosnovani su, po ocjeni ovog suda, i žalbeni prigovori sadržani u tvrdnji da je pobijana presuda rezultat pogrešno i nepotpuno utrđenog činjeničnog stanja, a pri čemu se u žalbi ističe da je do toga došlo time što prvostepeni sud nije izvršio analizu i ocjenu svih dokaza izvedenih od strane tužilaštva, iskaza svih saslušanih svjedoka i pojedinih materijalnih dokaza, a posebno Izvještaja Direkcije... državnog kapitala iz 2003. godine, odnosno da je rezultat nepravilne ocjene određenih dokaza, posebno iskaza svjedoka, čiji iskazi da su cijenjeni tendenciozno, izvlačenjem pojedinih dijelova iz konteksta, a što je sve bilo od bitnog uticaja na donošenje zakonite odluke.

Nasuprot navedenim žalbenim prigovorima, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud, postupajući u skladu sa odredbom člana 295. stav 2. ZKP – Prečišćeni tekst, izvršio savjesnu ocjenu svih dokaza i to kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj vezi, te je na temelju takve ocjene izveo pravilan zaključak da nije dokazano da su optuženi postupali na način kako im se optužnicom stavlja na teret i time počinili krivična djela za koja se terete, pa ih je na temelju člana 290. tačka v) ZKP (sada člana 298. tačka v) ZKP – Prečišćeni tekst) oslobodio od optužbe. Za svoju

odluku prvostepeni sud je po nalaženju ovog suda, a suprotno drugačijim prigovorima iz žalbe, dao iscrpne i valjane razloge koje kao takve u svemu prihvata i ovaj sud. S tim u vezi ovaj sud prvenstveno nalazi da nema mjesta tvrdnji iz žalbe da prvostepeni sud nije cijenio neki od dokaza izvedenih od strane optužbe a koji bi bili bitni za donošenje pravilne i zakonite odluke u ovom krivičnom predmetu. U tom pravcu žalba nije niti dala konkretizaciju navedene tvrdnje. Takođe se neosnovano u žalbi ističe da je prvostepeni sud tendenciozno i selektivno cijenio iskaze svjedoka, pri čemu da nije sa dovoljno pažnje cijenio iskaze koje su svjedoci dali tokom istrage i na glavnom pretresu, te uočio promjene u iskazima nekih od svjedoka i da o tome nije dao ocjenu u obrazloženju pobijane presude. Naprotiv, ovaj sud nalazi da se ovakav prigovor može zapravo uputiti žalbi. Konačno, ovaj sud nalazi neosnovanom tvrdnju iz žalbe da je pravilnom ocjenom svih provedenih dokaza u ovom predmetu trebalo donijeti osuđujuću presudu u odnosu na sve optužene. U obrazloženju navedenih zaključaka u nastavku će se iznijeti konkretni razlozi.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da prvostepeni sud prije svega nije našao dokazanim da je između optuženih G. Š. i M. K. postojao dogovor da u postupcima prodaje državnog kapitala putem licitacija i specijalnih licitacija pogoduju kupcima i omogućće im da kupe kapital po cijenama nižim od stvarne vrijednosti, jer da na postojanje takvog dogovora ne upućuje niti jedan dokaz. Pravilnost ovakvog zaključka iz pobijane presude žalbom se posebno ne dovodi u sumnju.

Nadalje, pobijana presuda zaključuje da nije dokazana teza optužbe sadržana u činjeničnom opisu optužnice da su optuženi G. Š. kao direktor Direkcije... RS (u daljem tekstu: Direkcije) i optuženi M. K., kao njegov zamjenik, prekoračili ovlašćenja time što je optuženi Š. odobrio optuženom K. da umjesto Komisija... određuje minimalnu cijenu i standarde sniženja kapitala, koje je ispisane na ceduljicama dostavljao predsjednicima licitacionih komisija prije održavanja licitacije, a što je u slučaju prodaje kapitala u preduzeću ODP S. iz P. učinio optuženi Š. Do ovakvog zaključka prvostepeni sud dolazi prvenstveno analizom odredbi člana 11. i 12. Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 24/98, 62/02 i 38/03 – u daljem tekstu: Zakon o privatizaciji), prema kojima privatizaciju provodi Direkcija... koja je za svoj rad odgovorna Vladi i da Direkcija... obavlja prodaju državnog kapitala, pa da su Komisije za licitaciju samo karike u lancu prodaje državnog kapitala i kao takve predstavljaju tijela Direkcije, kojom rukovodi direktor i koji je nadležan i za imenovanje Komisija za licitaciju. Prvostepeni sud u ovoj analizi takođe ukazuje i na odredbe Pravilnika o dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Direkcije iz 2001. godine, prema kojima direktor Direkcije ima zamjenika koji ga zamjenjuje u njegovom odsustvu, učestvuje u raspravljanju o pitanjima iz djelokruga rada Direkcije i obavlja poslove koje mu odredi direktor. Polazeći od navedenih zakonskih i podzakonskih odredbi prvostepeni sud zaključuje da optuženi Š. kao direktor, a niti optuženi K., kao njegov zamjenik, nisu prekoračili svoja ovlašćenja time što su u jednom slučaju optuženi Š., a u ostalim slučajevima optuženi K., na osnovu ovlašćenja optuženog Š., utvrdili standarde i minimalne cijene kapitala kod specijalnih licitacija i dostavili ih licitacionim komisijama preko predsjednika tih komisija. Ovakav zaključak prvostepeni sud izvodi imajući u vidu i odredbe člana 4. stav 1. alineja 6. i 7. Pravila licitacije i specijalne licitacije ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 8/02 i 44/02 – u daljem tekstu: Pravila), prema kojima je u nadležnosti Komisije... da utvrđuje standarde sniženja cijena i najnižu cijenu i da to prema odredbi člana 50. stav 2. Pravila može da utvrdi u

situaciji kada je početna cijena snižena za više od 50% (a prema izmjenama više od 25%) s tim da ta najniža cijena ne može biti niža od iznosa depozita. Tako utvrđena minimalna cijena se konstatuje u zapisniku, ali se ne saopštava učesnicima. U analizi ovih podzakonskih odredbi prvostepeni sud naglašava da niti Zakonom o privatizaciji, a niti Pravilima nije propisan metod ni način kako Komisije... utvrđuju nove standarde i najniže cijene, te zaključuje da optuženi postupajući na navedeni način nisu preuzimali ingerencije licitacionih komisija, već su im na taj način samo pružali pomoć, a da su odluke o utvrđivanju tih standarda i minimalnih cijena u svakom slučaju donosile licitacione komisije.

Pravilnost navedenih zaključaka iz pobijane presude žalbom se prvenstveno osporava naglašavanjem postojanja odredbe iz člana 50. stav 2. Pravila, kao i osporavanjem zaključka da su članovi komisija jednoglasno prihvatili cijenu sa cedulja. Taj prigovor ovaj sud ocjenjuje neosnovanim prihvatajući u tom pravcu sve razloge koje je s tim u vezi dala prvostepena presuda i to kako u pogledu pravnog aspekta (analize zakonskih i podzakonskih odredbi) tako i činjeničnog aspekta navedenog zaključka iz pobijane presude. U situaciji kada nije bio propisan metod i kriteriji za određivanje standarda sniženja minimalne cijene i kada su, a kako to proizilazi iz analize iskaza svjedoka S. V., A. A., V. G., M. J., G. R., S. T., S. Đ., M. N.-G., M. K. i A. V., koji su bili članovi, a često i predsjednici licitacionih komisija, komisije prihvatale dostavljene cijene na ceduljama kao pomoć u utvrđivanju cijene i iste prihvatili kao svoju odluku, pravilno prvostepeni sud izvodi zaključak da u takvom postupanju optuženih Š. i K. nije sadržano prekoračenje ovlašćenja. Suprotan zaključak žalba pokušava utemeljiti samo na striktnom sadržaju odredbe Pravila i paušalnoj tvrdnji da je prvostepeni sud pogrešno ocjenio iskaze navedenih svjedoka, a pri čemu tendenciozno citira pojedine dijelove iskaza tih svjedoka izvlačeći ih iz konteksta cjelokupnih iskaza. Nasuprot tome ovaj sud nalazi ocjenu iskaza navedenih svjedoka koju daje prvostepena presuda u svemu pravilnom, kao i zaključke koji se izvode iz te ocjene.

Posebnu pažnju, a kako to proizilazi iz obrazloženja pobijane presude prvostepeni sud je posvetio analizi dokaza u vezi sa tezom optužbe da su optuženi G. Š. i M. K. postupali u namjeri da određenim licima pribave imovinsku korist putem kupovine državnog kapitala po cijenama nižim od stvarne vrijednosti i to tako što su usmjerili i opredijelili prodaju državnog kapitala putem specijalnih licitacija i time omogućili da određeni broj učesnika na licitacijama za prodaju državnog kapitala dođu u posjed informacija o minimalnim cijenama i standardima sniženja za određena preduzeća i da te informacije iskoriste na licitacijama, bez bojazni da će te licitacije biti proglašene neuspjelim, čekajući spuštanje cijena do minimalno određene cijene ili blizu minimalne, kada su i kupovali državni kapital. Prvostepeni sud zaključuje da niti jedan provedeni dokaz ne potvrđuje ovakvu tezu optužbe, već naprotiv da iz provedenih dokaza proizilazi da je tržište – broj kupaca koji su bili zainteresovani za kupovinu kapitala i njihova ekonomska snaga opredjeljivalo da li će se licitacija sa istaknutom početnom cijenom kapitala pretvoriti u specijalnu licitaciju. U tom pravcu u presudi je izvedena analiza prodaje kapitala i to kako u preduzećima koja su obuhvaćena optužnicom, tako i određenim preduzećima na kojima prilikom licitacije nije bilo cedulje sa minimalnom cjenom upisanom od strane optuženih Š. ili K., a da je ipak na specijalnoj licitaciji "pogođena" minimalna cijena, ili je čak štaviše kapital prodat po iznosu depozita (preduzeća: P., P.1 iz V., V. iz Z., hotel P.2 iz P. i dr.) Takođe, s tim u vezi prvostepeni sud je izvršio analizu Izvještaja Komisije... i iskaza

svjedoka B. B., koji je bio predsjednik te komisije, te iskaza svjedoka koji su učestvovali na licitacijama, zapisnika Direkcije..., kao i nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke E. K., koji je od strane prvostepenog suda ocjenjen neprihvatljivim iz razloga što nije sačinjen po pravilima nauke i struke, već se temelji samo na pretpostavkama.

Pravilnost prednjih zaključaka iz pobijane presude žalbom se pokušava dovesti u sumnju isticanjem činjenice da su pojedini kupci državnog kapitala na specijalnim licitacijama (13 slučajeva opisanih u optužnici) pogađali minimalnu cijenu, činjenice da su se ista lica ponavljala u kupovini kapitala na licitacijama, da iz iskaza nekih od svjedoka koji su učestvovali na licitacijama proizilazi da su bili reketirani i da su im upućivane prijetnje, te da se nalazom i mišljenjem vještaka E. K. na nesumnjiv način dokazuje šteta i pribavljena korist za određene kupce državnog kapitala. Pri tome žalba naglašava da se optuženima ne stavlja na teret da su oni dojavljivali minimalne cijene kupcima, već da im je ovakvim ponašanjem optuženih bilo omogućeno da na neutvrđen način dolaze do tih informacija. Ove žalbene prigovore ovaj sud takođe nalazi neosnovanim i nasuprot tome u svemu pravilnim zaključke iz pobijane presude. Uz iscrpne razloge koje u tom pravcu daje pobijana presuda ovaj sud nalazi potrebnim izvršiti analizu određenih zaklonskih i podzakonskih odredbi koje se odnose na postupak licitacije i specijalne licitacije. Prije svega treba imati u vidu da je specijalna licitacija, kao jedna od metoda privatizacije, propisana odredbama člana 33. stav 1. tačka 4. Zakona o privatizaciji kao licitacija putem koje prodavac postepeno snižava početnu cijenu dok ne dobije prvu ponudu. Prema odredbi člana 48. Pravila, ako niko od učesnika licitacije ni nakon trećeg poziva voditelja ne istakne ponudu na početnu cijenu, voditelj obavještava učesnike da se pristupa specijalnoj licitaciji. Zakonom, a niti Pravilima nije isključeno da se ista lica pojavljuju na licitacijama i kupuju državni kapital u više slučajeva, pa ni u slučaju kada jedno lice odustane od zaključivanja ugovora po kupovini kapitala na licitaciji, u kom slučaju gubi pravo na povrat depozita, te da se kasnije to isto lice pojavljuje kao kupac na specijalnim licitacijama. Dakle, već iz citiranih odredbi je jasno da tok licitacije zavisi od postojanja ponuda za kupovinu državnog kapitala i da isključivo od ponuda na licitaciji zavisi po kojoj će se cijeni prodati kapital, s tim da ta cijena ne može biti manja od iznosa depozita. Kod ovakve normative nikako se ne može prihvatiti teza optužbe o šteti kao razlici između početne cijene kapitala umanjene za jedan standard i cijene po kojoj je kapital prodat, a koja metodologija je primjenjena u nalazu i mišljenju vještaka E. K.. Samim tim je pravilan zaključak iz pobijane presude da nema dokaza da su optuženi Š. i K. usmjeravali tok licitacije na specijalnu licitaciju i omogućavali kupcima da kupe kapital po manjim cijenama od stvarne vrijednosti kapitala i tako steknu imovinsku korist, a istovremeno pričine štetu budžetu RS. Niti činjenica da su učesnici licitacije "pogađali" minimalnu cijenu, koja sama za sebe zaista jeste indikativna i upućuje na mogućnost da su učesnici na neki način (sama optužnica naglašava "neutvrđen način") saznavali cijenu prije licitacije, kod postojanja slučajeva da je ta cijena "pogođena" i u situacijama kada nije bilo utvrđivanja cijena od strane optuženih i da je kapital prodavan i po cijeni u visini depozita, ne može predstavljati dokaz koji bi potvrđivao navedene inkriminacije iz optužnice. To ne potvrđuje ni iskaz svjedoka B. B., koji ovakvu tezu očigledno postavlja samo kao pretpostavku, a niti svjedoka V. M. iz čijeg iskaza žalba izvlači tvrdnju o tome da kada je on došao na mjesto direktora Direkcije (26.01.2004. godine) takva praksa utvrđivanja cijena više nije postojala. Ovo zbog toga što i taj svjedok u svom iskazu naglašava da ovakva praksa utvrđivanja cijena nije bila nezakonita, posebno ukazujući na stručnost i kompetentnost optuženog K., te

njegovo izjašnjenje, na izričit upit tužioca na glavnom pretresu od 23.01.2008. godine, da on takvu praksu nije zabranio i da ne zna da li je u vremenu od kada je on postao direktor Direkcije uopšte bilo licitacija ili specijalnih licitacija.

Iz obrazloženja pobijane presude u odnosno na optužene M. Š., Z. D., V. T., S. G., S. M., J. M. i D. I. proizilazi da prvostepeni sud nalazi utvrđenim da su ovi optuženi bili predsjednici licitacionih komisija koje su kod donošenja odluka o utvrđivanju minimalnih cijena prihvatale cijene koje im je na ceduljicama zapakovanim u kovertu dostavljao optuženi K., da su oni, kao i svi ostali članovi komisija to prihvatili kao pomoć, jer bi inače, a obzirom na promjene u bilansima preduzeća, te cijene vrlo teško utvrđivali, da je to bila zajednička odluka svih članova komisije i da učesnici na licitacijama nisu mogli saznati podatke iz koverti, koje su otvarane od strane predsjednika komisija na licitaciji, sa kojima su upoznavani svi članovi komisije i nakon toga kao dokazi ostavljani u spisima. Ovakvo utvrđenje prvostepeni sud izvodi analizom iskaza svjedoka koji su bili voditelji na licitacijama, svjedoka koji su bili članovi i predsjednici licitacionih komisija, kao i svjedoka koji su se pojavljivali kao učesnici na licitacijama. Iz ovakvog utvrđenja pobijana presuda izvodi zaključak da su komisije na licitacijama, pa i optuženi kao njihovi predsjednici radili zakonito i savjesno i da ovakvim načinom rada niko od učesnika na licitaciji nije mogao saznati standarde sniženja ili minimalne cijene, da su komisije donosile odluku o utvrđivanju minimalnih cijena, pri čemu su kao pomoć prihvatili cijene utvrđene od strane optuženog K., a u jednom slučaju i optuženog Š.. Sljedstveno tome prvostepeni sud nije našao dokazanim da su ovi optuženi očigledno nesavjesno postupali kada su prihvatili ovakvu praksu i na taj način pristajali da kupci kupe državni kapital po znatno nižim cijenama od stvarne vrijednosti kapitala i da je usljed toga nastala šteta po budžet RS u iznosima navedenim u činjeničnom opisu optužnice za svakog od optuženih. Upravo suprotno, prvostepeni sud zaključuje da je cijena po kojoj će se kapital prodati prvenstveno zavisila od broja učesnika zainteresovanih za kupovinu i vrijednosti kapitala u pojedinim preduzećima, imajući pri tome u vidu utvrđenje da je minimalna cijena "pogađana" od kupaca i kada nije bilo ovakvog načina utvrđivanja cijena, te slučajeva u kojima koverta sa cijenama uopšte nisu otvarane, jer je prije toga prodat državni kapital. Prvostepeni sud na kraju zaključuje da je ovakav način utvrđivanja standarda sniženja i minimalna cijena bila opšteprihvaćena praksa i da u tome ništa nije protivno zakonu, pa ništa nije ni skrivano, jer su sve koverta sa ceduljama ostajale kao sastavni dio spisa i predstavljale dokaz o odluci komisije.

Ovakvu analizu dokaza i zaključke izvedene u prvostepenoj presudi ovaj sud nalazi u svemu pravilnom, a kao valjane prihvata i razloge koje u tom pravcu daje pobijana presuda, dok naprotiv nalazi neosnovanim prigovore iz žalbe kojima se pravilnost takvih zaključaka pokušava osporiti i ustvrditi da postoje dokazi da su optuženi postupali na način kako im se optužnicom stavlja na teret i počinili djela za koja se optužuju. Tako se u žalbi neosnovano ukazuje da je prvostepeni sud pogrešno ocjenio iskaze svjedoka V. P. i drugih, a koji su se pojavljivali kao članovi ili predsjednici licitacionih komisija i koji nisu optuženi. Analizom iskaza ovih svjedoka žalba izvodi zaključke da su predsjednici komisija znali za minimalne cijene prije održavanja licitacije, da su to saznavale od strane optuženog K., a u kom pravcu žalba ističe činjenicu da su neki kupci podnosili ponudu na tačno utvrđenoj minimalnoj cijeni, da ovakav način utvrđivanja cijena nije u skladu sa Pravilima i da su se ovakvom praksom optuženi saglasili sa nastupanjem štete. Poseban akcenat žalba

stavlja na analizu iskaza svjedoka B. B. i izvodi zaključak da se ovim iskazom dokazuje da je ovakvom praksom prejudiciran postupak licitacije u pravcu specijalne licitacije i maksimalnog približavanja ili potpunog poklapanja kupovne cijene kapitala sa minimalnom cijenom, iako se naglašava da iz iskaza ovog svjedoka proizilazi da kupci nikako nisu mogli znati minimalnu cijenu, osim u slučajevima dojava te cijene od strane člana komisije koji je tu cijenu znao, ili lica koje je, suprotno Pravilima, dostavljalo cedulju sa unaprijed utvrđenom cijenom predsjednicima komisija. Žalba takođe daje analizu iskaza svjedoka koji su se pojavljivali kao učesnici na licitacijama i zaključuje da se unaprijed znalo ko će kupiti državni kapital, da su se na licitacijama neka lica pojavljivala samo formalno da "sjede i čute", da su neka lica najprije kupovala kapital po minimalnim cijenama a kasnije ga preprodavala, te na slučajeve u kojima su određena lica odustajala od zaključenja ugovora o kupovini kapitala nakon licitacija, gubila pravo na povrat depozita i kasnije se pojavljivali kao kupci na specijalnim licitacijama. U tom pravcu žalba iznosi analizu materijalnih dokaza, spisa pojedinih predmeta privatizacije, kao i nalaza i mišljenja vještaka E. K. zaključujući da se i ovim dokazima dokazuju inkriminacije iz optužnice.

I pored toga što ovaj sud, kako je to naprijed istaknuto, u svemu prihvata analizu dokaza i date razloge iz pobijane presude, u vezi sa argumentima i zaključcima iz žalbe, ovdje podsjeća na razloge koji su naprijed izneseni u vezi sa optuženjem u odnosu na optužene Š. i K., a posebno pravni aspekt izveden analizom zakonskih i podzakonskih propisa, kao i razloge u vezi sa činjeničnim zaključcima u tom dijelu. Konačno, ovaj sud nalazi da argumentima žalbe pravilnost zaključaka iz pobijane presude ni u kom pogledu nije dovedena u sumnju.

Iako se žalbom ne ukazuje niti na jednu od situacija kada se prema odredbi člana 312. tačka a) do đ) ZKP – Prečišćeni tekst smatra da je došlo do povrede krivičnog zakona, analizom žalbenih prigovora po ovom osnovu ovaj sud zaključuje da pobijanjem presude po ovom žalbenom osnovu žalba dodatno ističe argumente u vezi sa tvrdnjom da je pobijana presuda rezultat pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Pri tome ovaj sud takođe nalazi neosnovanim žalbene prigovore po kojima bi pobijana presuda bila rezultat pogrešnog razumijevanja elemenata bića krivičnih djela koja su optuženima optužnicom stavljena na teret.

Kako iz izloženog proizilazi da ne postoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija žalbom, to je na osnovu člana 327. ZKP – Prečišćeni tekst valjalo odlučiti kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Sonja Matić

Predsjednik vijeća
Mr Veljko Ikanović

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić